

Can Girona / Can Piera

Santa Maria de Martorelles

Ubicació

Comarca:	Vallès Oriental
Lloc/Adreça:	Camí de can Girona, s/n, 08106
Emplaçament	Al nord-est del nucli urbà, en l'encreuament entre el camí d'Alella i el de Montornès
Alçada:	177m

Coordenades:

Latitud:	41.52528
Longitud:	2.26002
UTM Est (X):	438263
UTM Nord (Y):	4597335

Classificació

Número de fitxa	08256-147
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Revestiments degradats i alguns cossos auxiliars degradats.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Barcelona

Fitxes associades:

[Can Mariano](#)

[Casa del Porxo](#)

[Bassa de can Girona / Safareig Rodó](#)

[Font del Racó / Font Piera](#)

[Font de can Girona](#)

[Pedrera de can Girona](#)

[Sèquia de can Girona / Mina de la font de la Mercè](#)

[Salt de can Girona / Salt del torrent de can Gurri](#)

[Canals d'aigua prop de can Girona](#)

Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat

Data de registre de la dl., 14/03/2016 - 01:00

fitxa:

Descripció

Masia aïllada de grans dimensions situada al peu del camí d'Alella, passat l'encreuament amb el camí de Montornès o del coll Mercader. Està formada per diversos cossos adossats que li confereixen una planta més o menys rectangular. El volum original està situat al bell mig de la construcció. Té una coberta de teula àrab de dos vessants, amb el carener paral·lel a la façana principal, i està distribuït en planta baixa i pis. Adossats a la façana principal, orientada al sud-est, hi ha dos cossos rectangulars coberts amb terrasses superiors, que estan delimitades amb balustrades d'obra. El de la banda de llevant està organitzat en una sola planta i hi ha el portal d'accés a l'interior, d'arc de mig punt. El de ponent té planta baixa i pis, i presenta una torre a la cantonada de migdia, amb coberta de quatre vessants de teula. Adossats a la façana nord-est del volum principal hi ha dos cossos més, una torre de planta quadrada amb coberta de quatre aigües i quatre nivells, i un volum rectangular cobert amb una terrassa superior i tres pisos. Per la banda de darrera se li adossa un volum auxiliar d'un sol nivell, amb coberta de teula àrab d'un sol vessant. A la cantonada sud-oest del volum principal s'hi adossen dos edificis auxiliars més, que també estan cobertes amb terrasses superiors i organitzats en una i dues plantes. En general, la construcció presenta obertures rectangulars, d'arc de mig punt i d'arc escarser, i els volums estan rematats amb ràfecs motllurats. Els paraments estan arrebossats i emblanquinats, amb un sòcol pintat en vermell. Davant la casa, passades unes feixes, hi ha un edifici aïllat de planta rectangular, amb la coberta de teula àrab de dos vessants distribuït en un sol nivell. Es tracta de l'antic estable de la masia. Presenta obertures d'arc de mig punt amb els emmarcaments bastits en maons i ràfec de dents de serra a la façana principal.

Història

La casa apareix mencionada en el cens parroquial de l'any 1626 fet per mossèn Pau Querol. Consta que a la casa de can Girona hi vivien 16 persones (d'un total de 121 en 17 cases en tot el poble). Probablement era la casa més gran i important del terme. Posteriorment, la casa de can Girona apareix referenciada en un plànol descriptiu i cartogràfic de Martorelles de l'any 1750, fet pel rector de la parròquia de Santa Maria Josep Antoni Casasayes. En aquest s'indicava que l'església tenia aïllat a la casa. Segons l'autor martorellenc Jaume Sindreu, la casa es va formar per la unificació del mas Mateu, el mas de la Mola i el mas del Poal. A finals del segle XIX, la finca era propietat de Manuel Girona, alcalde de Barcelona entre els anys 1876 i 1877. La idea era crear una granja que els permetés produir els productes per abastir la casa que tenien a Barcelona. Uns anys més tard, en un article publicat l'any 1889 en el butlletí de l'Associació d'Excursions Catalana, la casa apareix mencionada com a can Girona. S'especifica que era molt gran, que tenia capella i una alta torre i, sobretot, que estava restaurada de feia poc. A principis del segle XIX, la casa va passar a mans d'en Lluís Piera, propietari de l'empresa "Fomento de Obras y Construcciones", amb la intenció d'explotar les pedreres de la finca per obtenir pedra per fer les llambordes dels carrers de Barcelona. També la utilitzaven com a lloc d'esbarjo familiar, van recuperar la vinya malmesa per la fil·loxera i van plantar cirerers, que es convertiren en el producte estrella de la zona a mitjans del segle XX. L'any 1920, en Piera va vendre la finca a l'ajuntament de Barcelona. Primer la van destinar a centre de beneficiència mitjançant explotació agrícola i, l'any 1932, a casa de colònies de les escoles municipals de Barcelona. Durant la Guerra Civil, la casa acull nens refugiats d'altres zones (hi ha gent gran del poble que va venir com a

refugiat i s'hi va quedar) i membres refugiats de la Generalitat, com per exemple el poeta i polític català Ventura Gassol. El conflicte bèl·lic arribà a la casa i fins i tot hi hagueren morts. Un cop acabat el conflicte, la casa es torna a destinar a les tasques agrícoles de beneficiència. Als anys 50, la finca serví de viver del servei de Parcs i Jardins de Barcelona (aquest viver es va traslladar a la finca de cal Mariano, actual Castell de Sant Foix, el 1978). L'any 1976, la finca es converteix en la primera granja escola de l'estat espanyol, tot i que es paralitza l'any 85 donat l'inadequat estat de conservació de la casa. Des de l'any 1992, can Girona està dedicada com a lloc de colònies i acampada en els terrenys de la seva finca. La finca s'abateix d'aigua mitjançant la mina o sèquia de can Girona o de la font de la Mercè.

Bibliografia

CANDELA, A.; SÁNCHEZ, A.; SORIANO, Q. (2011). Les fonts martorellenques. Martorelles: [els autors]; Ajuntament de Martorelles; Ajuntament de Santa Maria de Martorelles, p. 30-31. DOPEC; GMG (2014). "Catàleg de masies i cases rurals". Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Santa Maria de Martorelles (document en fase d'aprovació definitiva). [Inèdit]. SALVÀ ROSSELLÓ, Isabel (2014). Pla Especial Urbanístic de can Girona a Santa Maria de Martorelles. [Ajuntament de Barcelona: inèdit]. SANJUAN I ESQUIROL, Joan (2012). "Can Girona, una finca singular de Martorelles de Dalt". Revista Notes, 27, p. 107-118. SINDREU, Jaume (1985). Martorelles històrica i llegendària. [Martorelles: s.n.], cap. 4. SINDREU, Jaume (1990). Martorelles històrica i llegendària. [Martorelles: s.n.], cap. 34. SINDREU, Jaume. Plànol descriptiu i mapa cartogràfic de Martorelles "dibuixat" l'any 1750, pel rector de llavors. [Martorelles: Arxiu Municipal de Martorelles] (Inèdit). <http://www.eixestels.com/casa-de-colonies/can-girona/> (Consulta: 14-03-2016).

